

BÁNSZKI HAJNALKA

Nagy Sámuel és Leffler Sámuel, Nyíregyháza történetének korai krónikásai¹

Az 1753-ban Nyíregyházára érkező, magukat tótnak valló telepések magukkal hozták lelki-szellemi vezetőiket: lelkészüket és tanítójukat. A polgárosodás előtt a közösségek életében ez a két tisztség jelentette a kulturális és társadalmi élet legfőbb szervező erejét. A lelkész feladata egyrészt az egyházi teendők ellátása volt, másrészt a templomon kívül is örködött az erkölcsi normák betartása felett. A közösség legtanultabb tagja volt, ez nagy felelősséget rótt rá.

A tanító szerepköre sem korlátozódott csak az iskolára, hiszen rendszeresen segítette a lelkészi teendők végzését is: a Szentírásból olvasott fel, istentiszteleteken és temetéseken kántorizált. Azáltal pedig, hogy huzamosabb ideig a polgárosodásban előbbre járó városokban tanult, hazatérve kezdeményezője lett az olyan változásoknak, amelyek a város fejlődését is előbbre lendítették.

Nyíregyházán még a 19. század második felében is megmaradt a tanárok közösségszervező feladata. Az evangélikus főgimnázium tanárait ott találjuk az olyan jelentős kulturális szervezetekben, mint a Polgári Olvasókör vagy a Bessenyei Társaság.

A város különböző felekezettű, kiváló szaktudású tanárai között többen is fontosnak tartották az oktatáson, nevelésen, a közösség mindennapi életének szervezésén túl a múlt feltárását, megőrzését. Így Nagy Sámuel evangélikus tanító és Leffler Sámuel gimnáziumi tanár is, akik nemcsak koruk kiemelkedő tanáregyéniségei, de Nyíregyháza társadalmi életének aktív szereplői és szeretett városuk krónikásai is voltak.

Nagy Sámuel

Nagy Sámuel életrajzára vonatkozóan több forrás is rendelkezésünkre áll: a legfontosabb az evangélikus egyházközség levéltárában őrzött, általa írt *Nyíregyháza városának krónikája az 1753-ik évtől*, amelybe ő maga, valamint a levéltárunk őrizetében lévő Nyíregyházi Ágostai Evangélikus Tanító Kör Jegyzőkönyve, amelybe pedig fia, Nagy Gyula írta meg életrajzát.

Nyíregyházán született 1809-ben. Apja helybeli iparos polgár. Anyja a Szilágy vármegyei Benedekfalváról, polgárcsaládból származott. Alsó iskoláit Nyíregyházán végezte, a professzori iskolában Greguss Tamás tanítványa volt. Felsőbb tanulmányait Eperjesen kezdte, ezután a debreceni kollégium diákja lett egy évig, majd Lőcsén tanult. A három városban az

¹ Elhangzott 2010. május 16-án a levéltár városnapi rendezvényén.

ott beszélt nyelveket is elsajátította. Eperjes az evangélikus szlovákság egyik szellemi központja volt ebben az időben. Debrecen református kollégiuma a reformkori magyar értelmiség egyik bölcsője, ahová a nyíregyházi szlovákok a magyar nyelv elsajátítása végett mentek. Egyik kortársa, Jurányi Sámuel, a professzori iskola tanára 1823-ban töltött itt el egy évet,² Nagy Sámuel pedig eperjesi tanulmányait szakította meg egy évre, hogy a magyar nyelvet Debrecenben megtanulhassa. Lőcsére édesanyja kívánságára a német nyelv elsajátítása végett ment.³ Farbaky Dániel evangélikus lelkész hívására 1831-ben visszatért Nyíregyházára, és megkapta Csillag Márton megüresedett tanítói székét. Megbízólevele szerint a gyerekek oktatását anyanyelvükön, tótul, de a magyar nyelv figyelembevételével kellett folytatnia. Nyíregyházán ugyanis 1824 óta két nyelven folyt az oktatás. A tanítói munka mellett – megbízólevele szerint – segédlelkészi feladatokat is ellátott. Ezzel kapcsolatban fia fontosnak tartotta megemlíteni a következőket: *„Megjegyzendő, hogy oly könnyen, oly rögtön, és oly csekély költséggel nem jutott az Egyház egy hivatalnoknak sem birtokába – mint éppen ennek; mert az egész ezen alkalomra tett kiadás csak 26 váltóforintot tett. – Mint új gazdának ajándékozott az egyház 5 köből gabonát.”*⁴

Nagy Sámuel újjító szellemisége hamar megmutatkozott. 1836-ban tanítótársával, Kollmann Sámuellel a professzori iskola tanácsához, illetve az egyházkerület tanácsához fordultak a vasárnapi iskola felállításának tervével. Észrevették ugyanis, hogy az iskolát a hat osztály után otthagató iparostanoncok ismeretei az évek múltán megkopnak. Hogy a közösség hasznos tagjai legyenek, felelősségteljesen dönthessenek a közügyeket érintő kérdésekben, ismereteik felelevenítésére volt szükség. A kezdeményezés ekkor még nem aratott átütő sikert. Ugyan 1836-ban egy fiú- és egy lányosztállyal megindult az oktatás, de minthogy sem a város, sem az egyház vezetése nem támogatta, a következő évtől hanyatlani kezdett. Nagy Sámuel így összegezte a helyzetet: *„Illy nemes célzatú intézet csak úgy állhat fen s virágozhat, ha van ki annak tekintélyt adni, ki azt hatalmas karral támogatni képes; de ha csak az ifjúság önkényére hanyatlík az egész dolog, úgy sikert várni nem lehet.”*⁵

Sikeres volt viszont az a munka, amelyet a kisdedővő megalapításáért folytatott. 1843-ban névtelen levéllel fordult a város tanácsához, amelyben kifejtette a kisdedővő létrehozásának

² MARGÓCSY József: A professzori iskola (1806–1854) helye és szerepe Nyíregyháza polgárosodásában. In: Thesaurus solemnus. Barátok, munkatársak, tanítványok köszöntik a 90 éves Balogh Istvánt. Szerk. Kujbusné Mecsei Éva. Debrecen–Nyíregyháza, 2002. 159.

³ Nyíregyháza város történetének krónikája az 1753-ik évtől. Nyíregyházi Evangélikus Gyülekezet Levéltára (a továbbiakban NYEL), E/5/2. 285.

⁴ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár (a továbbiakban SZSZBML), X. 102. A Nyíregyházi Ág. H. Ev. Tanító Kör iratai, 1870–1895. Jegyzőkönyv 675.

⁵ „Történetkönyv melyben a nyíregyházi ekkleziának XIX-dik századtól kezdve évenkénti történeti – Miklóssfy Sámuel által szerkesztve és Nagy Sámuel és Mihályik Mátyás által írva.” NYEL, E/5/1. 290.

szükségességét. „*Tervezés a Nyíregyházán alapítandó kisdedóvó intézet tárgyában*” címmel pedig a pénzügyi feltételek megteremtésére is kiterjedő tervezetet nyújtott be. Az óvoda végül 1846-ra létrejött, ugyan nem teljesen Nagy Sámuel tervei alapján, de elsősorban az ő szervezőerejének köszönhetően.⁶

Harminc év tanítói munkája után, 1861-ben megkapta a népiskola igazgatói székét, amelyet nyugállományba vonulásáig, 1875-ig megtartott.

Fia életrajza alapján tudjuk, hogy tudományos munkát is végzett. Huszonegy oktatásról, nevelésről írt kéziratát foglalta kötetekbe, amelyek későbbi sorsát, mai fellelhetőségét sajnos nem ismerjük. Fia szerint fő mondanivalójuk az volt, hogy a kétnyelvű oktatás nem mehet az anyanyelv rovására.

A Miklóssfy-krónikaként ismert munkában: „*Történetkönyv mellyben a nyíregyházi ekkleziának XIX-dik századtól kezdve évenkénti történeti – Miklóssfy Sámuel által szerkesztve és Nagy Sámuel és Mihályik Mátyás által írva*” is közreműködött. Ez, az evangélikus gyülekezet levéltárában őrzött kötet⁷ Nyíregyháza város és az evangélikus gyülekezet történetének egyes epizódjait foglalja össze.

Nyíregyháza történetére vonatkozóan különleges forrás Nagy Sámuel vegyes nyelven írott krónikája, amelyet szintén az evangélikus gyülekezet levéltárában őriznek.⁸ A könyv fedőlapjának belső oldalán található ex libris alapján feltételezhető, hogy a könyvet 1831-ben kezdte írni.⁹ A benne szereplő anyakönyvi adatok 1877-ben érnek véget, így valószínűleg 1877–1878 körül fejezte be.

A munka több részből áll, amelyeket valószínűleg különböző időben jegyzett le. Erre több dolog is következtetni enged. Egyrészt az egyes fejezetek között több üres oldalt is hagyott, talán azért, hogy folytathassa, másrészt javított a leírtakon, kiegészítette, áthúzta a szavakat, mondatokat. A tinták színéből és a különböző írásképből is kitűnik, hogy az egyes részek lejegyzése között akár több év is eltelt.

A könyv első részében Nyíregyháza történetét foglalta össze a betelepítéstől kezdve 35 fejezetben 78 oldalon keresztül szlovák nyelven. Ebben az evangélikus felekezetet érintő történéseket vette sorra, pl. lelkészek kinevezése, templomépítés kezdete, iskolaügyek.

⁶ Lásd bővebben SZABÓ József: Nyíregyháza küzdelme az óvodáért a reformkorban. In: Szabolcs-Szatmár Megyei Helytörténetírás, V–VI. Szerk. Gyarmathy Zsigmond. Nyíregyháza, 1985. 107–128.

⁷ NYEL, E/5/1.

⁸ A könyvben való tájékozódást elősegítendő a mellékletben közöljük a könyv tartalomjegyzékének magyar fordítását, megjelölve az egyes fejezetek nyelvét.

⁹ Nyíregyháza város történetének krónikája az 1753-ik évtől. NYEL, E/5/2.

Minden új alfejezetet külön címmel látott el. Ezt követik talán a kötet legértékesebb részét képező adattárak és mutatók magyar vagy szlovák nyelven. (Lásd a mellékletben!)

A magyar nyelven írt mutatók a Miklóssfy-krónikára vonatkoznak. Külön névmutatót készített a lelkészekről, tanítókról, valamint a város más befolyásos embereiről. A Nyíregyháza város életmódtörténetét kutatók számára lehet rendkívül értékes a gyülekezet mindennapját érintő „*emlékezetre méltó események*” mutatója. Megjegyzésre érdemes eseményeknek leginkább a közösség mindennapjait mélyen érintő történéseket tartotta, így pl. az éhínségeket, szárazságokat, kolerát, szokatlan, szélsőséges időjárást. Az egyház és az iskola egyes ügyeit részletes mutatókkal segítette.

Az adattárak ugyancsak értékes forrásai lehetnek Nyíregyháza város életmód- és egyháztörténetének. „*Feljegyzése azoknak, akik az Úr szavát hirdették és az iskolai tanítóknak a nyíregyházi gyülekezet kezdetétől fogva máig*” című fejezetben Mikuss Sámuellel bezáróan összesen tizenkét evangélikus lelkész, illetve az 1856-ig itt működött tanítók életrajzát írta meg szlovák nyelven. A kötetben „*Városunk és egyházunk néhány emlékezetes eseménye*” címmel szlovákul feljegyzett néhány eseményt is: a vásártartási jog megszerzését, az 1795-ös ínséges esztendő következményeit, az 1798–1799-ben történt hatalmas áremelkedést és az 1800-ban a templomnak tett nagy adományt.

Fontosnak tartott néhány dokumentumot is bemásolni: közte Nyíregyháza két telepítő levelét és a Reguly¹⁰-féle alapítvány szövegét.

Saját korának emlékezetes eseménye volt 1853-ban az evangélikus templom toronygombjának levétele. A gombban talált latin nyelvű iratot is bemásolta a kötetbe, mint ahogyan azt az írást is, amit a toronygomb visszatételekor 1853-ban lejegyeztek az eklézsia állapotáról, majd a másik mellé helyeztek.

Kimutatást készített az 1800 és 1877 közötti népmozgalomról: a születések (összes/ fiú, lány, iker, törvénytelen), esketések, halálozások (összes/férfi, nő) adatain túl szerepel a táblázatokban a népességszaporulat vagy -fogyás mértéke, az egyházban lévő iskolás gyermekek és konfirmáltak száma.

Nagy Sámuel presbiterként fontosnak tartotta számba venni az egyház anyagi helyzetét is. Két felsorolást is készített az evangélikus közösség jöteveiről és az általuk felajánlott adományokról. A kötet befejezetlen, áthúzásokkal teli résszel zárul, amely a gyülekezet igazgatásával kapcsolatos adatokat (inspektorok nevei, gyülekezet tőkéje, felajánlások, bevételek és kiadások) gyűjti egybe.

¹⁰ A Reguly-név Regulyi-ként is előfordul a korszak forrásaiban.

Az 1870-ben megalakult evangélikus tanítókör jegyzőkönyvébe¹¹ 1875-ben megírta az itt tanító tanárok életrajzát. Ez az életrajzi gyűjtemény később is folytatódott, hiszen Nagy Sámuel után egészen az 1900-as évekig az itt tanító tanárok maguk írták be a curriculum vitae-t. A gyűjteménynek ez a kései része azonban már nem teljes, nem tartalmazza városban tanító valamennyi evangélikus tanár adatát.

Nagy Sámuel az életrajzok elkészítésénél ugyan forrásait nem jelölte meg, azonban Szabó József¹² kutatásai alapján tudjuk, hogy az egyházi tanácsülési jegyzőkönyveket és a canonica visitatiók jegyzőkönyveit felhasználva készítette el azokat.¹³

Tevékeny élete 1881-ben ért véget, sírja a nyíregyházi Északi temetőben van.

Leffler Sámuel

Leffler Sámuel pályájának kezdete Nagy Sámuel aktív éveinek végével esik egy időre. 1851-ben Rimaszombatban született. 1874-ben segédlelkészként és helyettes tanárként került Nyíregyházára. Tanulmányait ő is kevert nyelvű felföldi városok iskoláiban végezte: Pozsonyban teológiát és bölcsészettudományokat hallgatott, majd 1875-ben Kassán természettanból, 1878-ban pedig Rozsnyón latin nyelv- és irodalomból szerzett tanári képesítést. 1876-ban szerződéses tanárként érkezett a nyíregyházi evangélikus főgimnáziumba, majd az 1878. évtől a gimnázium rendes tanárává nevezték ki. Eleinte természettudományos tárgyakat tanított, majd latin nyelvet és irodalmat, valamint végzősöknek bölcseletet. Felszentelt lelkészként evangélikus vallástanból is helyettesített. 1907-től 1914-ig, nyugállományba vonulásáig a gimnázium igazgatója volt. Az iskolában ifjúsági és önképzőköröket szervezett, illetve igazgatósága alatt hozták létre a Kossuth Lajos-emlékalapítványt a diákok és tanárok tudományos tevékenységének támogatására.

A Jótékony Nőegylet titkáraként aktívan részt vett a Nőipariskola létrehozásában 1885-ben, majd annak első igazgatója lett. Több tanári szervezet tagja, elnöke, az evangélikus egyházmegye presbitere, az egyház másodfelügyelője volt.

Aktívan részt vett város szellemi életében, amelyről Geduly Henrik, evangélikus püspök, Nyíregyháza történetírója így írt: *„Nyíregyházának oly szervezett testülete, mely kizárólag a tudomány valamely ágának szolgálatában állana nincsen. Itt a tudományos élet vagy az*

¹¹ SZSZBML, X. 102. Nyíregyházi Ágostai Evangélikus Tanító Egyesület iratai, 1870–1895. 1. köt.

¹² A nyíregyházi főiskola pedagógia tanszékének tanára, a város oktatástörténetének jeles kutatója.

¹³ SZABÓ József: Adalékok a nyíregyházi evangélikus oktatáshoz egy életrajzi gyűjtemény alapján. In: Evangélikus tanítók, iskolák, tanítóképzés Nyíregyházán a XIX. században. Szerk. Csoma József. Nyíregyháza, 2008. 23.

*iskolák tantermében vagy egyes tudós férfiak dolgozó szobájában nyer alakot.*¹⁴ Kiemeli, hogy Nyíregyháza átmeneti korszakot él, amelyben a gazdasági fejlődés már megindult és ez hamarosan meghozza a kultúra és a tudomány iránti igény növekedését.

Azokban az egyesületekben, amelyek a polgárosodó Nyíregyházán igyekeztek kultúraközvetítő feladatokat ellátni, Leffler Sámuel is közreműködött. Elnöke volt a Bessenyei Társaságnak, a nyíregyházi Kölcsönös Segélyező Egyletnek, a Polgári Olvasóegyletnek, örökös tiszteletbeli titkára a Jótékony Nőegyletnek, alelnöke az országos állatvédő testület helyi szervezetének, a zenepártoló egyletnek. *„Az egyletnek¹⁵ jelenben működő tisztikara legjobb tehetsége szerint igyekszik ezen egylet fennállását, sőt felvirágzását biztosítani, mi is a következő tényekben nyilvánvaló: tudományos felolvasásokat rendeztet, a közszellemet társadalmi összejövetelek által ébren tartja, a politikai torzalkodásoknak helyiségeiben helyt nem ad s a tagokat egymáshoz nem az időt megölő, gyakran végromlást szülő hazardjátékok, hanem az egylet szép könyvtárának közös használata, szépirodalmi és napilapok olvasása és szelíden szórakoztató játékok fűzik egybe.*¹⁶ A város másik jelentős művelődési egyletének, a „Casino”-nak a választmányában is tevékenykedett.

A társadalmi életben való részvétel együtt járt a közéleti–politikai tisztségvállalással: tagja volt a város képviselőtestületének, illetve a vármegyei törvényhatóságnak.

A Kossuth Gimnázium tanáraként tudományos tevékenységet is folytatott, a gimnázium értesítőiben számos írását megtaláljuk.

Kétszer tett hosszabb tanulmányutat: 1888-ban Németországban, 1894-ben pedig Olaszországban járt. Utóbbi útján a vallás- és közoktatásügyi minisztérium küldöttségének tagja volt. Az útról készült beszámolót *„Itáliában”* címmel szándékozott kiadni. A készülő műből két összefüggő szemelvényt közölt a gimnázium értesítőiben: *Nápoly és környéke*,¹⁷ illetve *Fel a Vezúvra*¹⁸ címmel. A latin nyelv tanáraként *Római irodalomtörténet*¹⁹ címmel középiskolai tankönyvet, értekezéseket írt, illetve Ovidius és Vergilius verseinek fordítását közölte a gimnázium értesítőiben.

¹⁴ GEDULY Henrik: Nyíregyháza az ezredik évben. (Reprint.) Nyíregyháza, 1996. (a továbbiakban GEDULY, 1996.) 183.

¹⁵ Polgári Olvasó-egylet

¹⁶ GEDULY 1996. 212.

¹⁷ A Nyíregyházi Ágostai Hitvallású Evangélikus Főgimnázium értesítője az 1894–95-ik tanévről. Nyíregyháza, 1895. 170–201.

¹⁸ A Nyíregyházi Ágostai Hitvallású Evangélikus Főgimnázium értesítője az 1896–97-dik évről. Nyíregyháza, 1897. 3–14.

¹⁹ LEFFLER Sámuel: Római irodalomtörténet, a gymn. felsőbb osztályai számára és magánhasználatra. Nyíregyháza, 1888. 93 p.

1894-ben a vármegye vezetése elhatározta, hogy bekapcsolódik a millennium alkalmára megjelenő történelmi monográfia készítésébe. A Borovszky Samu által szerkesztett vármegyei monográfia-sorozat Szabolcs vármegyéről szóló kötetébe Nyíregyháza város történetének összefoglalására kapott megbízást. A feladatra a megye mint a legavatottabb személyt kérte fel. A mű megjelenése idején (1900) ugyanis talán ő ismerte a város történetére vonatkozó forrásokat a legalaposabban, hiszen éppen akkor fejezte be a város levéltárának rendezését.

A város vezetése 1893-ban kérte fel az archívum rendezésére. Négy éven át lajstromozta és regesztázta az 1873-ig keletkezett forrásokat. A levéltár rendezéséről fennmaradt jelentések arról tanúskodnak, hogy Leffler Sámuel egészségét sem kímélve dolgozott a ládák tartalmának lajstromozásán.

Nyíregyházának gazdag levéltárában egy 15. századi, illetve két 17. századi irata maradt fenn az újratelepítés előtti időkből, 1753-tól viszont nagy mennyiségű és folyamatos az iratanyag. A különböző típusú dokumentumokat magyarul, latinul és ócseh nyelven, ritkán németül írták. Leffler mind a négy nyelvet jól ismerte. Míg Nagy Sámuel kinevezésénél feltétel volt, hogy a magyarul és tótul is jól beszéljen, az ezredforduló táján viszont már csak előny volt, hogy Leffler tótul is tudott. A közigazgatás már régóta magyarul működött, de a nyíregyházi tirpák lakosok közül sokan még csak saját anyanyelvüket beszélték.

A kronológiai sorrendbe rakott iratokról darabszintű leltárat készített. Az anyagot a későbbi rendezések során ugyan tárgyi csoportokba sorolták, de kutatásuk ma is a Leffler-féle alapleltár segítségével történik.²⁰

Leffler Sámuel 1914-ben vonult nyugállományba, 1915-ben hunyt el Nyíregyházán, sírja az Északi temetőben található. Nevét ma utca őrzi a Korányi-kertvárosban.

MELLÉKLET

Tartalomjegyzék Nagy Sámuel történetkönyvéhez

„Nyíregyháza város krónikája az 1753. évtől kezdve”²¹

A krónika 367–369. oldalán többnyelvű tartalomjegyzék található. Magyarra fordítása során ellenőriztük, kiegészítettük a jegyzéket. Azokat a fejezetcímeket, amelyeket Nagy Sámuel a

²⁰ A Leffler-jegyzéket a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár munkatársai elektronikus segédletté alakították át. Az adatbázis egy része már elérhető a kutatóteremben, a Kutatói Információs Rendszerben. A teljes jegyzék elkészültét követően kutathatóvá válik majd az interneten is.

²¹ NYEL E/5. 2.

krónikában feltüntetett, de nem vett be a tartalomjegyzékbe, pótoltuk és *dőlt betűvel* szedtük. Az oldalszámokat – talán az áthúzások, javítások miatt – néhol hibásan írta, ezeket nem javítottuk.

FEJEZETCÍM	NYELV	OLDALSZÁM
Az impopulatio előtti dolgokról	szlovák	9
Károlyi gróf Szarvason	szlovák	10
A betelepítő Petrikovics	szlovák	11
A betelepítés akadályai	szlovák	12
Palocsayné	szlovák	14
Lelkész hozatása és az imaház felállítása	szlovák	17
Az imaház lerombolása	szlovák	22
A lelkész üldöztetése	szlovák	23
Nyíregyházáról elmenni kényszerül	szlovák	24
Küldöttség Bécsbe	szlovák	25
Szenvedés az orosi plébános miatt	szlovák	28
Az orosz pap megverése	szlovák	29
Wandlik elmege	szlovák	31
Beck tisztelendő úrról	szlovák	32
Panasz az imaház miatt	szlovák	33
Beck tisztelendő úr halála	szlovák	35
Sárkány tisztelendő úrról	szlovák	35
Tircs tisztelendő úrról	szlovák	35
Károlyi gróf halála	szlovák	36
Különféle instanciák	szlovák	37
Az első plébános bevezetése	szlovák	39
Újabb üldöztetésekről és összeírásokról	szlovák	42
Feloldás a határozattal szemben	szlovák	44
Tapolcsányi tisztelendő úr bevezetése	szlovák	45
Tapolcsányi tisztelendő úr felmondása	szlovák	46
Az egyház a Türelmi Rendelet előtt	szlovák	49
A templom felépítése előtt történetek	szlovák	49
A templom alapítása	szlovák	51
Az alapkö felirata	szlovák	52
Kézműves munkák a templomban	szlovák	55
Az oltárról	szlovák	56
Az orgonáról	szlovák	57

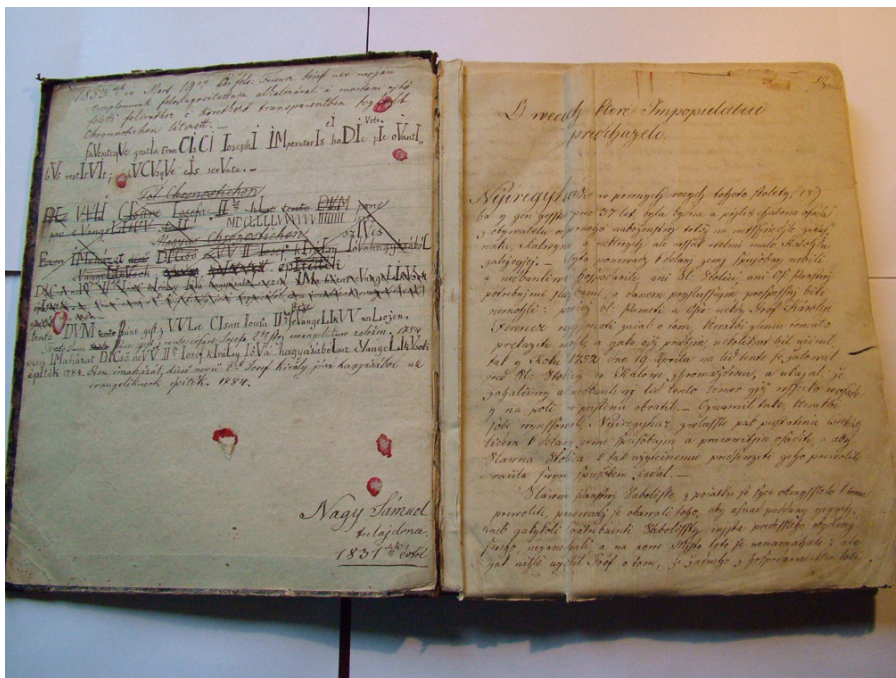
A templom megvilágítása	szlovák	60
Regulyi Sándor ²² dicsérete	szlovák	63
Kellemetlenségek és a Pátens után	szlovák	64
A torony felállítása	szlovák	65
A toronyóráról	szlovák	66
A nagyobb plébániáról	szlovák	66
A kisebb plébániáról	szlovák	66
A toronyzalukról	szlovák	67
A nagyharangról	szlovák	68
Az oltár gyertyái	szlovák	72
A kehely	szlovák	72
A harmadik iskola	szlovák	72
Az oltár, az orgona és egyebek festése	szlovák	72
A professzori iskola	szlovák	73
Az orgona javíttatása	szlovák	74
A vasrács az oltár körül	szlovák	74
Ezüstkehely az oltárra	szlovák	75
A felső és az alsó temető	szlovák	76
A templom kővel borítása	szlovák	77
A sekrestye	szlovák	77
<i>Történeti adatok</i>		
<i>Alapítványok</i>	magyar	84
<i>Életrajzok és meghívólevelek</i>		
<i>Iskolai tanítók</i>	magyar	85
<i>Lelkészek életrajzai</i>	magyar	90
<i>Emlékezetre méltó események</i>	magyar	93
<i>Építés</i>	magyar	97
<i>Esküformák</i>	magyar	99
<i>Fizetések vagy saláriumok</i>	magyar	100
<i>Geszteréd és Hugaaj</i>	magyar	100
<i>Iskolaügy</i>	magyar	101
<i>Istentisztelet ügye</i>	magyar	103
<i>Káplánkeresés</i>	magyar	103
<i>Kisdedóvó intézetről</i>	magyar	103

<i>Latin nyelv ügye</i>	magyar	103
<i>Magyar nyelv ügye</i>	magyar	104
<i>Mendikások²³ ügye</i>	magyar	104
<i>Német nyelv ügye</i>	magyar	104
<i>Özvegyi pénztár</i>	magyar	105
<i>Papkeresés</i>	magyar	105
<i>Presbitériumi tagok</i>	magyar	105
<i>Protestáns papság állapota Magyarországon</i>	magyar	105
<i>Német ajkú egyház ügye</i>	magyar	106
<i>Latin nyelv ügye</i>	magyar	106
<i>Rendeletek</i>	magyar	106
<i>Számadások és tisztújítások</i>	magyar	106
<i>Korszellem</i>	magyar	107
<i>Szerzemény az egyház részéről</i>	magyar	108
<i>Szeminárium</i>	magyar	109
<i>R. K. templom</i>	magyar	109
<i>Templomi szerek</i>	magyar	110
<i>Temetők</i>	magyar	110
<i>Tanítókat érdeklőleg</i>	magyar	111
<i>Ünnepélyek</i>	magyar	111
<i>A Miklóssy-féle krónikában található személyzet az 1855-ik évig</i>	magyar	115
<i>A toronygomb levétele</i>	magyar, latin	133
<i>A toronygomb feltétele</i>	magyar	139
<i>Eklézsia jötevői</i>	magyar	167
<i>Lelkészek</i>		207
Wandlik Márton	szlovák	209
Bek János	szlovák	210
Tircs György	szlovák	212
Tapolcsányi György	szlovák	212
Schmál Sámuel	szlovák	214
Schulek János	szlovák	221
Nagy Sámuel	szlovák	225
Schulek Gáspár	szlovák	231

²³ az egyházi szertartásokon éneklő diákok

Farbaky Dániel	szlovák	233
Greguss Tamás	szlovák	236
Benczúr Sámuel	szlovák	239
Mikus Sámuel	szlovák	240
Tanítók		
Johanidész Márton	szlovák	259
Jasztrabinyi Sámuel	szlovák	259
Porubszky János	szlovák	260
Pap István	szlovák	260
Lehoczky István	szlovák	– [260]
Berzenczey Lipót	szlovák	260
Mihóky Mátyás	szlovák	– [260]
Jurányi Ádám	szlovák	261
Király János	szlovák	263
Burghard Mihály	szlovák	269
Kollman Sámuel	szlovák	271
Tregjár Pál	szlovák	273
Stofan György	szlovák	277
Mihályik Mátyás	szlovák	279
Csillag Márton	szlovák	281
Nagy Sámuel	szlovák	283
Bierbrenner Pál	szlovák	287
Susztek Sámuel	szlovák	288
Professzorok [nincs bejegyzés]		
Káplánok [nincs bejegyzés]		
Gróf Károlyi Ferenc pátense	magyar	295
Petrikovics János pátense	magyar	296
Vásár és piac	szlovák	299
Jóslatok	szlovák	299
Nagy pénzbőség	szlovák	300
Emlékpénz	szlovák	301
<i>Az evangélikus gyülekezet népmozgalmi adatai, 1800–1877</i>	<i>magyar</i>	308
Egyházunkról szóló statisztikai adatok	magyar	329
Regulyi-féle alapítvány	magyar	298

Tápinézeti tőke	magyar	299
Regulyi-féle pénztár	magyar	298
Andaházy-féle pénztár hogy állása	magyar	298
<i>Tartalomjegyzék</i>	szlovák	367
<i>Az egyházközség presbiterei 1800. április 6-án</i>	magyar	370

Nagy Sámuel történetkönyve
(NYEL, E/5/2)